

Nr 1331

Av fru **Marklund** och herr **Hermansson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 78, angående kapitalltillskott till Norrbottens järnverk AB.

Vid en näringskonferens i Luleå år 1919, arrangerad av dåvarande Socialdemokratiska vänsterpartiet, formulerades kravet om ett järnverk till Norrbotten. Under 1930-talet aktualiserades frågan ytterligare. Målsättningen för den kamp som utvecklades i denna fråga inom arbetarrörelsen i Norrbotten var då och är fortfarande en utveckling av näringslivet och därmed ökade försörjningsmöjligheter i ett arbetslöshetsdrabbat län.

Beslutet 1939 om att anlägga Norrbottens järnverk innebar inte att de norrbottniska sysselsättningsproblemen var lösta eller att kampen för NJA var slutförd. Storfinansens och de borgerliga partiernas motstånd mot beslutet medförde att NJA:s produktion i början begränsades till i huvudsak tackjärn och därav framställt elektrostålmaterial för vidare förädling vid andra järnverk. De kompletteringar som senare gjorts har begränsats av samma orsaker. På grund av för små initialinvesteringar och för låg förädlingsgrad har NJA hela tiden arbetat under ogynnsamma produktionsförhållanden, vilket medfört företagsekonomiska svårigheter och hög konjunkturkänslighet.

Numera torde NJA:s betydelse för sysselsättningen i Norrbotten stå klar för de flesta. Vidareutvecklingen av detta företag är av avgörande betydelse för länets näringsliv. De förslag till åtgärder som ställs i proposition 1970:78 måste också ses mot bakgrunden av den situation inom näringslivet och det sysselsättningsläge som råder i Norrbotten.

Omkring 12 000 människor i länet är arbetslösa, placerade i beredskapsarbeten eller i omskolning. Under de senaste fyra åren har omkring 25 000 norrbottningar tvingats lämna länet.

Förslaget måste också ses mot bakgrunden av att vårt land importerar 3—3,5 miljoner ton järn- och stålvaror till ett värde av omkring 1,5 miljarder kronor. Av denna import skulle, enligt fackexpertis, NJA kunna tillverka omkring 1,5 miljoner ton. Därigenom skulle NJA:s nuvarande produktionskapacitet på 500 000—600 000 ton kunna ökas till omkring 2 miljoner ton. En sådan ökning skulle medföra att antalet anställda kunde ökas med ca 2 000 arbetstagare.

Regeringens proposition angående kapitalltillskott till NJA redovisar inga uppgifter om sysselsättningseffekten av de nu företagna åtgärderna.

Den innebär vidare att frågan om ökad och utbyggd manufakturering och vidareförädling skjuts framåt i tiden och av allt att döma avses att bli begränsad till nuvarande förslag till investeringsram. Detta kan inte vara förenligt med länets och landets intressen.

I nuvarande investeringsplan inryms för tackjärnstillverkningen anläggandet av en ny pipa med större diameter och smärre omkopplingar samt anslutningskompletteringar för hjälpmaskineri. Detta är enligt vår mening otillräckligt. Tackjärnssidan bör byggas ut med en helt ny kokshytta, om underlag skall kunna skapas för att möjliggöra en höjning av produktionskapaciteten och för vidareutveckling och förädling.

Investeringarna på den metallurgiska sidan är grundläggande för företagets produktion, och därför är regeringsförslagets inriktning i detta avseende riktig, även om omfattningen av åtgärderna är otillfredsställande.

Kritik måste också riktas mot den planeringsmålsättning som formulerats i Statsföretag AB:s skrivelse, där det heter "att Statsföretag AB vill verka för att ett företagsprogram med strikt företagsekonomiska mål utarbetas och fastställs, åtskilt från eventuella samhällsekonomiska mål, som staten mot särskild ersättning kan uppställa för NJA". Denna målsättning måste tolkas så, att NJA:s utvecklingsprogram kommer att planeras utan hänsyn till länets arbetsmarknads- och näringspolitiska intressen, vilket inte kan vara förenligt med en balanserad regional utveckling, som ger länet ett differentierat näringsliv.

Till de i nämnda skrivelse anförda synpunkterna om angelägenheten av att vidga kontakterna med andra järn- och stålverk inom landet samt av att möjligheterna till ökat samarbete inom branschen undersöks vill vi anför att ett sådant samarbete och sådana kontakter under inga omständigheter får leda till en tillbakagång, som innebär att NJA blir underleverantör av tackjärn och stålmaterial för vidareförädling vid andra järnverk.

Vänsterpartiet kommunisterna, som beträffande NJA följt grundlinjen att öka sysselsättningsmöjligheterna i länet och höja förädlingsgraden på länets varuexport, kräver att NJA:s utveckling planeras med beaktande av länets behov av ökad sysselsättning och differentiering av näringslivet.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslås,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 år 1970 måtte uttala sig för en höjning av den föreslagna investeringsramen, innebärande

dels att en ny kokshytta, möjliggörande en total årsproduktion av 2 miljoner ton göt/år anläggs,

dels att ståltillverkningssidan utrustas med 2 nya elektrostålugnar med vardera en kapacitet av 100 ton,

dels att NJA:s påbörjade investeringar på manufaktureringssidan fullföljs,

dels att en ytterligare utveckling av manufaktureringssidan utreds och investeringsplan härför föreläggs 1971 års riksdag,

dels att utvecklingsplaneringen inrymmer planmässigt förberedda omplaceringsmöjligheter för äldre arbetskraft.

Stockholm den 16 april 1970

Eivor Marklund (vpk)

C. H. Hermansson (vpk)
